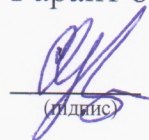

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій (№ 302)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/

О.В. Малєєва
(ініціали та прізвище)

«____» _____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Інформаційні мережі

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 12 «Інформаційні технології»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 126 «Інформаційні системи та технології»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Розподілені інформаційні системи»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2021 рік

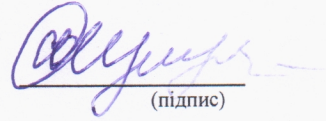
Робоча програма «Інформаційні мережі»

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 126 «Інформаційні системи та технології»,
освітньою програмою «Розподілені інформаційні системи»

« ____ » _____ 2021 р., – ____ с.

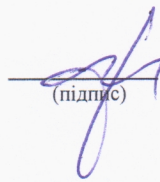
Розробник: Кулик Ю.О., доцент, к.т.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри комп'ютерних наук та
інформаційних технологій

Протокол № 634/08 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д.т.н., проф.
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

О.Є. Федорович
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5	Галузь знань: <u>12 «Інформаційні технології»</u> Спеціальність: <u>126 «Інформаційні системи та технології»</u> Освітні програми: <u>«Розподілені інформаційні системи»</u> Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Нормативна	
Кількість модулів – 2		Навчальний рік	
Кількість змістових модулів – 2		2021/2022	
Індивідуальне завдання <u>немає</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин: денна – 75 ¹⁾ /165		7-й	-
		Лекції ¹⁾	
		<u>48</u> годин	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5		Практичні, семінарські ¹⁾	
		-	-
		Лабораторні ¹⁾	
		<u>32</u> годин	-
		Самостійна робота	
		<u>85</u> годин	-
		Вид контролю	
		іспит	-

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 56/64.

¹⁾ Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: викладення методології побудови, проектування, налаштування і використання комп'ютерних мереж (КМ) в інформаційних системах.

Завдання: вивчення основ побудови КМ, їх налаштування та використання в складі різних інформаційно-управляючих систем.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

- Здатність до системного мислення, застосування методології системного аналізу для дослідження складних проблем різної природи, методів формалізації та розв'язуванні системних задач, що мають суперечливі цілі, невизначеності та ризики.
- Здатність будувати, підтримувати та удосконалювати ІТ –інфраструктуру підприємства на основі інтеграції технологій розробки та автоматизованого впровадження програмного забезпечення з урахуванням життєвого циклу інформаційних систем, продуктів і сервісів.
- Вміння використовувати та впроваджувати вбудовані системи з урахуванням наявних апаратних обмежень, а також принципів організації систем реального часу.

Результати навчання:

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**:

- основні поняття та визначення КМ в ІС;
- принципи побудови, основні елементи та класифікацію КМ в ІС;
- принципи функціонування та взаємодії апаратних та програмних засобів КМ на різних рівнях;
- основні протоколи стеку TCP/IP;
- способи налаштування обладнання мереж TCP/IP.

На підставі отриманих теоретичних знань студент повинен **уміти**:

- формувати цілі й задачі побудови КМ в ІС;
- практично використовувати методологію системного підходу при проектуванні корпоративних КМ в ІС;
- аналізувати та обирати технології для використання в КМ в ІС;
- підключати персональний комп'ютер до мережі;
- налаштовувати обладнання локальних мереж;
- налаштовувати маршрутизатор для взаємодії локальних мереж;
- використовувати сервіси КМ в ІС;

Крім того, студент повинен **мати представлення**:

- про область застосування сучасних КМ у різних галузях промисловості;

- про перспективи розвитку КМ у найближчому майбутньому.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Комп'ютерні мережі» базується на наступних дисциплінах, які були вивчені студентами на попередніх курсах:

- «Системне програмування й операційні системи»
- «Комп'ютерна схемотехніка та архітектура комп'ютерів»;
- «Системний аналіз»;
- «Основи електротехніки»;
- «Фізика»;
- «Вища математика».

Даний курс пов'язаний з такими дисциплінами, що вивчаються студентами паралельно:

- «Проектування інформаційних систем»;
- «Розподілені системи обробки інформації та управління».

Матеріал даного курсу буде використовуватися з такими дисциплінами, що будуть вивчатися студентами пізніше:

- «Інтегровані автоматизовані системи управління»;
- «Технології розподілених систем та паралельних обчислень»;
- «Геоінформаційні технології в управлінні складними системами».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи комп'ютерних мереж

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Інформаційні мережі».

Предмет, задачі та структура курсу. Список рекомендованої літератури. Огляд еволюції комп'ютерних мереж. Класифікація КМ. Глобальні та локальні мережі. Широкомовні та послідовні топології. Селекція та комутація. Комутація каналів, повідомлень та пакетів. Сучасні методи комутації.

Тема 2. Основи організації КМ.

Структури КМ та їх взаємозв'язок. Архітектура КМ. Програмна та технічна структури. Архітектура відкритих систем. Протоколи, інтерфейси, сервіси.

Тема 3. Еталонні моделі та стандартизація КМ.

Семирівнева модель OSI/ISO. Структура семирівневої моделі. Процес та транспортна мережа. Призначення рівнів. Модель протоколів TCP/IP. Особливості моделі TCP/IP. Протоколи мережі TCP/IP. Порівняння моделей, їх переваги та недоліки. Міжнародна стандартизація в комп'ютерних мережах. Міжнародні організації в галузі стандартизації телекомунікацій.

Тема 4. Фізичний рівень в КМ.

Структура лінії зв'язку. Види ліній зв'язку. Фізичне середовища, що використовуються в комп'ютерних мережах. Коаксіальний кабель, вита пара, оптоволоконний кабель. Порівняння видів фізичного середовища. Інші види фізичного середовища, їх сфера застосування.

Передача сигналів на фізичному рівні. Характеристики ліній зв'язку. Методи передачі сигналів по лініях зв'язку. Аналогова модуляція. Кодування на фізичному рівні.

Тема 5. Структуровані кабельні системи.

Основні положення структурованих кабельних мереж (СКС). Компоненти структурованих кабельних систем. Архітектура структурованих кабельних систем.

Тема 6. Технології первинних мереж.

Цифрові первинні мережі. Телефонна мережа. Структура телефонної мережі. Аналогові та цифрові лінії зв'язку. Технології первинних мереж PDH, SDH. Технологія ISDN. Технологія ADSL.

Тема 7. Канальний рівень КМ.

Задачі канального рівня. Види сервісу на канальному рівні. Обмеження кадрів на канальному рівні. Методи забезпечення надійної передачі даних. Поміхозахисне кодування на канальному рівні.

Тема 8. Доступ до середовища на канальному рівні.

Канал множинного доступу на канальному рівні. Системи з каналом множинного доступу. Локальні мережі. Супутникові мережі. Пакетні мережі. Класифікація методів множинного доступу. Особливості методів множинного доступу в різних системах.

Тема 9. Канальний рівень в локальних мережах.

Стандарти локальних мереж канального рівня. Підрівень LLC. Структура пакетів LLC. Технологія Ethernet. Метод множинного доступу з контролем несучої та виявленням конфліктів. Кадри Ethernet. Фізичний рівень Ethernet. Концентратори. Топологія мережі на основі різних фізичних середовищ. Методика оцінки топології мережі Ethernet.

Тема 10. Комутований Ethernet.

Стандарти Ethernet. Логічна структуризація локальних мереж. Мости та комутатори. Алгоритм прозорого моста. Мікросегментація. Архітектура комутаторів. Комутаційна матриця, розділена пам'ять, спільна шина, гібридні комутатори. Основні функції комутаторів. Конструктивне виконання комутаторів. Віртуальні локальні мережі. Недоліки комутаторів.

Змістовий модуль 2. Технології комп'ютерних мереж.

Тема 11. Технологія Wi-Fi.

Основи Wi-Fi. Типи структур Wi-Fi. Стек протоколів 802.11. Фізичний рівень Wi-Fi. Підрівень MAC Wi-Fi. Кадри Wi-Fi. Сервіси Wi-Fi. Безпека Wi-Fi.

Тема 12. Мережний рівень КМ.

Місце мережного рівня в стеках протоколів. Внутрішня побудова мережного рівня. Задачі мережного рівня. Об'єднання мереж. Маршрутизація в мережах. Перенавантаження. Якість сервісу на мережному рівні.

Тема 13. Адресування в TCP/IP.

IP адресування. Доменні імена. Служба DNS.

Тема 14. Мережний рівень в мережах TCP/IP.

Протоколи мережного рівня в мережах TCP/IP. Протокол IP. Маршрутизатори. Рівні маршрутизації в Інтернет. Протокол RIP. Протокол OSPF. Протокол BGP.

Тема 15. Управляючі служби та протоколи мережного рівня.

Служби та протоколи мережного рівня. NAT. Протокол ICMP. Протокол ARP. Протокол DHCP.

Тема 16. Транспортний рівень КМ.

Транспортний рівень в стеках протоколів. Рівні в обладнанні. Сервіс для верхніх рівнів. Особливості транспортного рівня. Якість сервісу на транспортному рівні. Мультиплексування. Порти. Примітиви транспортного рівня. Сокети Берклі. Протокол TCP. Протокол UDP.

Тема 17. Організація та послуги Інтернет.

Організаційна структура Інтернет. Опорна мережа Інтернет. Оператори та провайдери послуг Інтернет. Послуги отримання доступу до Інтернет. Управління адресним простором Інтернет. Накладені мережі. Приватні мережі. Віртуальні приватна мережа. Технології віртуальних мереж

Тема 18. Технології мереж.

Технологія локальних мереж. Технології Token Ring та FDDI. Технології мереж доступу. Технологія глобальних мереж. Технології Frame Relay, ATM, DWDM.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Основи комп'ютерних мереж						
Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Комп'ютерні мережі»	5	2	-	-	-	3
Тема 2. Основи організації КМ	2	2	-	-	-	-
Тема 3. Еталонні моделі та стандартизація КМ	4	2	-	-	-	2
Тема 4. Фізичний рівень в КМ	12	4	-	-	-	8
Тема 5. Структуровані кабельні системи	6	2	-	-	-	4
Тема 6. Технології фізичного рівня	3	3	-	-	-	-
Тема 7. Канальний рівень КМ	11	1	-	4	-	4
Тема 8. Доступ до середовища на канальному рівні	2	2	-	-	-	-
Тема 9. Канальний рівень в локальних мережах	16	4	-	6	-	8
Усього годин	61	22	-	10	-	29
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Технології комп'ютерних мереж.						
Тема 10. Комутований Ethernet	12	4	-	4	-	4
Тема 11. Технологія Wi-Fi	6	2	-	-	-	4
Тема 12. Мережний рівень КМ	14	2	-	4	-	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 13. Адресування в TCP/IP	17	3	-	6	-	8
Тема 14. Мережний рівень в мережах TCP/IP	16	4	-	4	-	8
Тема 15. Управляючі служби та протоколи мережного рівня	14	2	-	4	-	8
Тема 16. Транспортний рівень	8	4	-	-	-	4
Тема 17. Організація та послуги Інтернет	8	2	-	-	-	6
Тема 18. Технології мереж	9	3				6
Усього годин	104	26	-	22	-	56
Усього годин	165	48	-	32	-	85

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Не передбачено навчальним планом		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Не передбачено навчальним планом		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Моделювання простої локальної мережі.	4
2	Вступ в міжмережеву операційну систему IOS .	6
3	Статична маршрутизація.	4
4	Безкласова маршрутизація CIDR, маски VLSM.	6
5	Списки управління доступом ACL.	4
6	Трансляція мережних адрес.	4
7	Динамічна маршрутизація. Протокол RIP.	4
	Разом	32

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми самостійної роботи	Тема	Кількість годин
1	Глобальні та локальні мережі.	1	2
2	Методи комутації в комп'ютерних мережах	1	2
3	Прикладні протоколи мережі TCP/IP.	3	2
4	Види витої пари. Стандарти витої пари.	4	2
5	Оптоволоконний кабель. Види оптоволоконних кабелів.	4	2
6	Характеристики фізичних ліній зв'язку.	4	2
7	Інтелектуальна будівля	5	4
8	Протоколи канального рівня	7	2
9	Високошвидкісні стандарти мереж Ethernet.	9	2
10	Методика розрахунку топології мережі Ethernet.	9	2
11	Допоміжні функції комутаторів	10	4
12	Нові стандарти Wi-Fi	11	2
13	Об'єднання мереж на мережному рівні	12	4
14	Маршрутизатор	12	8
15	Розробка адресного плану корпоративної мережі	13	10
16	Протоколи маршрутизації мереж TCP/IP	14	6
17	Списки доступу ACL	15	8
18	Трансляція мережних адрес NAT	15	8
19	Протокол TCP	16	4
20	Побудова корпоративної мережі на основі Інтернет	17	4
21	Технології локальних мереж	18	2
22	Технології глобальних мереж	18	3
	Разом		85

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, лабораторних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, фінальний контроль у вигляді іспиту.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	11	3...11
Виконання і захист лабораторних робіт	5...7	2	10...14
Модульний контроль	7...12	1	7...12
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	13	5...13
Виконання і захист лабораторних робіт	5...7	5	25...35
Модульний контроль	10...15	1	9...14
Усього за семестр			60...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з 3 теоретичних запитань. За повну правильну відповідь на два перших запитання студент отримує по 30 балів. За повну правильну відповідь на останнє запитання – 40 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні поняття та визначення КМ;
- принципи побудови, основні елементи та класифікацію КМ;
- принципи функціонування та взаємодії апаратних та програмних засобів КМ на різних рівнях;
- основні протоколи стеку TCP/IP;
- способи налаштування обладнання мереж TCP/IP.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- формувати цілі й задачі побудови КМ;
- практично використовувати методологію системного підходу при проектуванні корпоративних КМ;
- аналізувати та обирати технології для використання в КМ;
- підключати персональний комп'ютер до мережі;
- налаштовувати обладнання локальних мереж;

- налаштовувати маршрутизатор для взаємодії локальних мереж;
- використовувати сервіси КМ;

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі лабораторні роботи. Знати визначення, принципи функціонування технологій, що вивчалися. Вміти самостійно аналізувати та обирати технології комп'ютерної мережі організації. Знати основи IP-адресування. Вміти налаштовувати підключення комп'ютерів до локальної мережі організації. Знати як розробляти адресний план мережі та використовувати його при налаштуванні статичної та динамічної маршрутизації, списків доступу, трансляції мережних адрес.

Добре (75-89). Мати тверді знання по дисципліні, що розглядається, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти обґрунтовувати вибір технологій комп'ютерних мереж для використання в корпоративній мережі організації/підприємства. Знати принципи побудови, основні типи, призначення та основні характеристики основних протоколів стеку TCP/IP. Вміти налаштовувати маршрутизатори для взаємодії віддалених філій організації/підприємства. Вміти розробляти адресний план мережі та як використовувати його при налаштуванні статичної та динамічної маршрутизації, списків доступу, трансляції мережних адрес.

Відмінно (90-100). Повністю знати основний та додатковий матеріал. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Безпомилково виконувати та захищати всі лабораторні роботи в обумовлений викладачем строк з докладним обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Досконально знати усі технології комп'ютерних мереж, що вивчалися, вміти використовувати ці знання при проектуванні комп'ютерних мереж організації/підприємства. Вміти налаштовувати маршрутизатори корпоративної мережі, що працюють під управлінням операційної системи CISCO IOS. Вміти розробляти адресний план мережі та використовувати його при налаштуванні статичної та динамічної маршрутизації, списків доступу, трансляції мережних адрес.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Кулик Ю.А. Компьютерные сети. Презентации лекций, 2014 [Электронный ресурс] Режим доступа: [cardinal/students/labs/ Компьютерные сети/Lect-PDF/Tema1.pdf-Tema18.pdf](#)
2. Кулик, Ю. О. Комп'ютерні мережі [Електронний ресурс]: навч. посіб. до лаб. практикуму, Ч.1 / Ю. О. Кулик, М. О. Момот, О. А. Рева. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2018. – 106 с.
3. Кулик, Ю. О. Комп'ютерні мережі [Електронний ресурс]: навч. посіб. до лаб. практикуму, Ч.2 / Ю. О. Кулик, М. О. Момот, Л. С. Смідович, А. В. Калмиков. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2019. – 78 с.
4. Кулик Ю.А. Методические указания к выполнению домашнего задания по курсу «Компьютерные сети», 2012 [Электронный ресурс] Режим доступа: [cardinal/students/labs/Компьютерные сети/Lab-pt/met-dz-n-2017.pdf](#)

14. Рекомендована література

Базова література

1. В.Г. Олифер, Н.А.Олифер Компьютерные сети, изд 5- СПб.:Питер, 2020.-1008с.
2. Э.Танненбаум Компьютерные сети, изд 5 – СПб.:Питер, 2019г. -960с.
3. В.Г. Олифер, Н.А.Олифер Сетевые операционные системы, изд.2 – СПб.:Питер, 2009.- 672с.
4. Бертсекас Д., Галлагер Р. Сети передачи данных: Пер. с англ. - М: Мир, 1989. - 544 с.
5. Семенов А.Б., Стрижаков С.К., Сунчелей Д.М.: Структурированные кабельные системы, изд. 5 - М.: ДМК Пресс; М.: Компания АйТи, 2014. - 460 с.

Допоміжна література

1. В.Амато Основы организации сетей Cisco том 1, том 2, Изд дом Вильямс, 2004г.
2. У. Одом "Официальное руководство Cisco по подготовке к сертификационным экзаменам CCNA ICND2 200-101. Маршрутизация и коммутация", 2016.
3. Крэйг Хант TCP/IP. Сетевое администрирование, СПб, Символ Плюс, 2008г.

15. Інформаційні ресурси

1. Олифер В., Олифер Н. Основы сетей передачи данных: Курс Интернет-университета информационных технологий [Электронный ресурс] /Олифер В., Олифер Н. Интернет-университет информационных технологий (INTUIT.ru), Электронный учебный курс – Режим доступа: <https://www.intuit.ru/studies/courses/1/1/info>
2. Семенов Ю. Алгоритмы и протоколы каналов и сетей передачи данных: Курс Интернет-университета информационных технологий [Электронный ресурс] /Семенов Ю. Интернет-университет информационных технологий (INTUIT.ru), Электронный учебный курс – Режим доступа: <https://www.intuit.ru/studies/courses/9/9/info>
3. Кондратенко С., Новиков Ю. Основы локальных сетей: Курс Интернет-университета информационных технологий [Электронный ресурс] /Кондратенко С., Новиков Ю. Интернет-университет информационных технологий (INTUIT.ru), Электронный учебный курс – Режим доступа: <https://www.intuit.ru/studies/courses/57/57/info>
4. Основы построения объединенных сетей по технологиям CISCO: Курс Интернет-университета информационных технологий [Электронный ресурс] /Интернет-университет информационных технологий (INTUIT.ru), Электронный учебный курс – Режим доступа: <https://www.intuit.ru/studies/courses/2250/94/info>
5. Баскаков И., Бобков А., Платонов В., Пролетарский А., Федотов А., Чирков Д. Беспроводные сети Wi-Fi: Курс Интернет-университета информационных технологий [Электронный ресурс] / Баскаков И., Бобков А., Платонов В., Пролетарский А., Федотов А., Чирков Д. Интернет-университет информационных технологий (INTUIT.ru), Электронный учебный курс – Режим доступа: <https://www.intuit.ru/studies/courses/1004/202/info>
6. Семёнов Ю.А. Телекоммуникационные технологии: CitForum [Электронный ресурс] / Семёнов Ю.А. (ГНЦ ИТЭФ), Библиотека портала CIT Forum – Режим доступа: <http://citforum.ru/nets/semenov/>
7. Олифер Н., Олифер В. Базовые технологии локальных сетей: CitForum [Электронный ресурс] / Олифер Н., Олифер В. Центр Информационных Технологий, Библиотека портала CIT Forum – Режим доступа: <http://citforum.ru/nets/protocols2/index.shtml>
8. Микуцкий А. Основы технологии АТМ: CitForum [Электронный ресурс] / Микуцкий А. учебные материалы ЦИТ, Библиотека портала CIT Forum – Режим доступа: http://citforum.ru/nets/articles/atm_base.shtml